

3. JEDNOTLIVÁ PRÁVA SPOLEČNÍKA

3.1. Právo podílet se na řízení společnosti

3.1.1. Základní problematika

Podle § 167 odst. 1 ZOK společníci vykonávají své právo podílet se na řízení společnosti na valné hromadě nebo mimo ni. Společníci tak mají především právo podílet se na správě záležitostí společnosti. Děje se tak především na valné hromadě, která je nejvyšším orgánem kapitálové obchodní společnosti. Hlasování na valné hromadě je právním jednáním společníka, kterým projevuje svoji vůli, jak mají být záležitosti společnosti upraveny.²⁷

Společenská smlouva může stanovit, že hlasování na valné hromadě nebo rozhodování mimo valnou hromadu je možné realizovat i s využitím technických prostředků. Toto bude praktické zejména ve společnostech s velkým počtem společníků, neboť společníci se budou moci účastnit valné hromady, aniž by byly fyzicky přítomni konání valné hromady. V takovém případě musí být ve společenské smlouvě podmínky tohoto hlasování určeny tak, aby umožňovaly společnosti ověřit totožnost osoby oprávněné vykonávat hlasovací právo a určit podíly, s nimiž je spojeno vykonávané hlasovací právo. Podmínky hlasování s využitím technických prostředků musí být rovněž uvedeny v pozvánce na valnou hromadu nebo v návrhu rozhodnutí *per rollam*. Pokud by nebylo možné ověřit totožnost osoby oprávněné vykonávat hlasovací právo nebo určit podíly, s nimiž je spojeno vykonávané hlasovací právo, k hlasům takto odevzdaným by se dle ustanovení § 167 odst. 2 ZOK nepřihlíželo. Nepřipustí-li společenská smlouva hlasování s využitím technických prostředků, mohou se společníci účastnit valné hromady jen tak, že se dostaví na místo, kde se koná valná hromada.

Ustanovení § 167 odst. 4 ZOK upravuje tzv. korespondenční hlasování, které je považováno za hlasování s využitím technických prostředků. Je třeba je striktně odlišovat od dodatečného hlasování podle § 174 ZOK. Podstatou korespondenčního hlasování je, že společníci odevzdají své hlasy písemně ještě před konáním valné hromady. Korespondenční hlasování může proběhnout pouze tehdy, připouští-li společenská smlouva hlasování s využitím technických prostředků, a pokud není jinak v rozporu se společenskou smlouvou.

²⁷ Srov. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 23. 5. 2012, sp. zn. 29 Cdo 3399/2010.

3.1.2. Pozvánka na valnou hromadu

Společník má především právo, aby byl o konání valné hromady vyrozuměn. Valnou hromadu může svolat jen osoba, která je k tomu oprávněna. Ke svolání valné hromady je oprávněn jednatel. Pokud má společnost více jednatelů, může valnou hromadu svolat kterýkoli z jednatelů. V případě, že jednatelé tvoří kolektivní orgán ve smyslu § 194 odst. 2 ZOK, musí o svolání valné hromady rozhodnout většina přítomných jednatelů na zasedání kolektivního orgánu jednatelů. To je zřejmé z ustanovení § 440 odst. 1 za použití § 194 odst. 2 ZOK.

Valná hromada se musí konat minimálně jednou za účetní období. Tím je podle § 3 odst. 2 ÚčZ období nepřetržitě po sobě jdoucích dvanáct měsíců. Účetní období se obvykle shoduje s kalendářním rokem, pokud není uplatňován hospodářský rok. Hospodářským rokem je účetní období, které může začínat pouze prvním dnem jiného měsíce, než je leden. Zákonná úprava vychází z nutného minima souvisejícího s vyhotovením a projednáním účetní závěrky za uplynulý rok a rozhodnutí o tom, jak bude použit zisk, nebo jak bude kryta ztráta. Řádnou účetní závěrku totiž musí valná hromada projednat nejpozději do 6 měsíců od posledního dne předcházejícího účetního období, tedy zpravidla nejpozději do 30. června v případě kalendářního roku). Tato lhůta je rovněž nejzazší lhůtou, ve které lze výsledky účetní závěrky sloužící pro jednání řádné valné hromady pokládat za ty, jež mohou společníkům sloužit jako reálný obraz účetnictví společnosti, na jehož základě mohou kvalifikovaně rozhodovat o rozdělení zisku.²⁸ Společenská smlouva může určit, že valná hromada se bude konat častěji než jednou za účetní období.

V případě, že společnost nemá žádného jednatele nebo jednatel dlouhodobě neplní své povinnosti, může valnou hromadu svolat kterýkoliv společník. V takovém případě je zcela bez významu, jak velký je jeho podíl. Valnou hromadu může svolat i dozorčí rada, pokud je tato zřízena. Za splnění podmínek § 187 ZOK může valnou hromadu svolat i kvalifikovaný společník.

Jednatel je povinen svolat valnou hromadu bez zbytečného odkladu poté, co zjistí, že společnosti hrozí úpadek podle § 3 IZ, nebo z jiných vážných důvodů, zejména je-li ohrožen cíl sledovaný společností. V takovém případě je povinen navrhnout přijetí vhodného opatření, nebo zrušení společnosti. Zákon nespécifikuje, co je jiným vážným důvodem. Lze však usuzovat, že se musí jednat o důvod svojí závažností obdobný hrozícímu úpadku. Může se např. jednat o doměření vysoké částky na dani správcem daně po ukončení

²⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. 9. 2009, sp. zn. 29 Cdo 4284/2007.

daňové kontroly, zahájení trestního stíhání proti společnosti, ztrátu strategického obchodního partnera apod.

Termín konání valné hromady a její pořad je svolavatel podle § 184 ZOK povinen písemně oznámit nejméně 15 dnů přede dnem konání valné hromady. Pozvánku na valnou hromadu musí svolavatel odeslat tak, aby mohla být společníkovi doručena nejméně 15 dnů přede dnem konání valné hromady.²⁹ Svolavatel tak musí vzít zřetel k době nezbytné pro doručení. Pozvánku svolavatel zašle na adresu společníka uvedenou v seznamu společníků, pokud společenská smlouva neurčí jinak. Je tak ve vlastním zájmu společníka, aby v seznamu společníku uvedl adresu, na kterou mu lze doručovat písemnosti. Pokud změnu doručovací adresy společnosti řádně a včas neoznámí, nemůže se dovolat toho, že pozvánka mu nebyla doručena.

Účelem pozvánky je zajistit, aby byli společníci s dostatečným časovým předstihem informováni o tom, že se bude valná hromada konat a mohli si tak vytvořit předpoklady pro účast na ní. K tomu účelu musí společnost učinit vše, co po ní lze spravedlivě požadovat, aby takovou informovanost společníků zajistila. Odeslala-li společnost pozvánku na valnou hromadu s odpovídajícím předstihem a pozvánka nebyla doručena z příčin, jež nespočívají na straně společnosti, nelze společnosti vytýkat nesplnění povinnosti.³⁰

Společenská smlouva může upravit i jiný méně formální způsob svolání valné hromady. Lze si představit např. svolání prostřednictvím telekomunikačních služeb, prostřednictvím e-mailu apod. Je však třeba podotknout, že způsob svolání valné hromady je třeba zvolit tak, aby v případě potřeby bylo možno soudu doložit, že společník byl řádně vyrozuměn v souladu se společenskou smlouvou o konání valné hromady. Pozvánka na valnou hromadu a vykázaní jejího zaslání společníkovi totiž může mít v případě sporu značnou důkazní hodnotu.

Pozvánka musí obsahovat termín jednání, místo konání valné hromady, program valné hromady a její součástí musí být i návrh usnesení valné hromady. Body jednání musí být určité, aby se společníci s nimi mohli seznámit a připravit se na hlasování. Společenská smlouva může vymezit i další náležitosti pozvánky. Procedurální otázky týkající se organizace a průběhu konání valné hromady (např. volba orgánů členské schůze, rozhodování o jejím pře-

²⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 7. 2009, sp. zn. 29 Cdo 590/2009.

³⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 1. 2008, sp. zn. 29 Odo 1429/2006.

rušení, apod.) nemusí být uváděny jako body programu v pozvánce na valnou hromadu.³¹

Místo, den a hodina konání valné hromady společnosti s ručením omezeným musí být určeny tak, aby nepřiměřeně neomezovaly možnost účasti společníků na valné hromadě.³² Při posouzení vhodnosti místa konání valné hromady je třeba přihlížet i k dopravní dostupnosti místa s přihlédnutím k době konání valné hromady. Byla-li doba konání valné hromady vymezena časovým rozpětím, je pro společníka rozhodující údaj o jejím začátku. Přijde-li později, musí počítat s tím, že část, případně celý program valné hromady již bude vyčerpán.³³

Pokud by společník nebyl řádně vyrozuměn o konání valné hromady, může se postupem dle § 191 ZOK domáhat vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady. To neplatí, pokud se společník vzdá svého práva na včasné a řádné svolání valné hromady. Může tak učinit písemným prohlášením opatřeným úředně ověřeným podpisem nebo ústním prohlášením učiněným na předchozí valné hromadě. Prohlášení na valné hromadě se uvede v zápisu o jednání valné hromady.

Prohlášení společníka má účinky i vůči dalšímu nabyvateli podílu tohoto společníka. Společník se však může vzdát pouze práva na konání určité valné hromady. Společník se nemůže vzdát práva ke všem valným hromadám konaným v budoucnu.³⁴

3.1.3. Hlasování na valné hromadě

Společník se zúčastňuje valné hromady osobně nebo v zastoupení. Plná moc musí být udělena písemně a musí z ní vyplývat, zda byla udělena pro zastoupení na jedné nebo na více valných hromadách. Zmocnění tak lze udělit jak pro jednu valnou hromadu, tak i pro více valných hromad. Zákon nijak nelimituje počet valných hromad, na kterých může zmocněnec společníka zastupovat. Plná moc tak může být udělena pro zastupování na valných hromadách konaných v určitém časovém období, ale i pro konání valných hromad bez časového omezení. Plná moc musí obsahovat označení zmocněnce a zmocnitele, označení společnosti, které se plná moc týká a musí obsahovat určení, zda

³¹ Srov. usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 24. 6. 2009, sp. zn. 29 Cdo 2340/2007.

³² Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. 10. 2011, sp. zn. 29 Cdo 66/2011.

³³ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. 4. 2008, sp. zn. 29 Cdo 372/2007.

³⁴ ŠUK, Petr. In ŠTENGLOVÁ, Ivana (ed). *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 350 (§ 184).

byla udělena pro zastoupení na jedné nebo na více valných hromadách a musí být podepsána.

Zákon vyžaduje písemnou formu plné moci. Ustanovení § 441 odst. 2 *in fine* NOZ stanoví, že plná moc má být udělena ve zvláštní formě, je-li tato vyžadována pro právní jednání, pro něž byla udělena. Z dikce zákona nebylo zcela zřejmé, zda pro plnou moc pro účast a hlasování na valné hromadě, jejíž usnesení má být osvědčeno ve formě veřejné listiny, je třeba rovněž formy veřejné listiny, tedy notářského zápisu.

Expertní skupina Komise pro aplikaci nové civilní legislativy dovodila, že „plná moc k zastoupení na valné hromadě, členské schůzi družstva či jiného orgánu právnické osoby ani k rozhodnutí za jediného společníka nemusí být udělena formou notářského zápisu.“³⁵

Nejvyšší soud dovodil, že plná moc udělená k právnímu jednání, pro které zákon vyžaduje formu notářského zápisu o právním jednání, není neplatná pro nedostatek formy vyžadované zákonem, není-li pochyb o tom, kdo (která osoba) plnou moc udělil.³⁶ Pro praxi to znamená, že i tehdy, je-li plná moc udělována k právnímu jednání, které musí mít formu notářského zápisu, postačí, je-li udělena písemně a je-li podpis zmocnitele úředně ověřen. Z hlediska právní jistoty je třeba, aby podpis zmocnitele pro jednání na valné hromadě, které má být osvědčeno veřejnou listinou, byl úředně ověřen.

Na výše uvedené rozhodnutí Nejvyššího soudu reagoval zákonodárce přijetím novely č. 460/2016 Sb., která v § 441 odst. 2 *in fine* NOZ s účinností od 28. 2. 2017 stanoví, že vyžaduje-li se pro právní jednání forma veřejné listiny, postačí, bude-li plná moc k tomuto právnímu jednání udělena v písemné formě s úředně ověřeným podpisem. Plná moc tak nemusí mít formu veřejné listiny. Tím není dotčena právní úprava § 168 odst. 1 ZOK, podle níž plná moc pro zastupování na valné hromadě musí být udělena písemně, přičemž zákon má zjevně na mysli prostou písemnou formu.

Podle § 437 odst. 1 NOZ platí, že zastoupit jiného nemůže ten, jehož zájmy jsou v rozporu se zájmy zastoupeného, ledaže při smluvním zastoupení zastoupený o takovém rozporu věděl nebo musel vědět. V návaznosti na toto ustanovení ZOK stanoví zástupci povinnost oznámit v dostatečném předstihu před konáním valné hromady společníkovi veškeré skutečnosti, které by mohly mít význam při posuzování, zda v daném případě hrozí střet jeho zájmů se zájmy

³⁵ Výkladové stanovisko č. 12 Expertní skupiny Komise pro aplikaci nové civilní legislativy při Ministerstvu spravedlnosti ze dne 14. 1. 2014 [online]. Nový občanský zákoník [cit. 10. 10. 2016]. Dostupné na <<http://obcanskyzakonik.justice.cz/vykladova-standoviska/>>.

³⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 11. 2014, sp. zn. 29 Cdo 3919/2014.

zástupce. Jestliže by o střetu zájmů zastoupený společník věděl a přesto by udělil plnou moc, byl by vázán hlasováním zmocněnce. Pokud by společník nevěděl o střetu zájmů a o tomto střetu zájmů by věděla společnost jako třetí osoba, mohl by se toho zastoupený společník dovolat ve smyslu § 437 odst. 2 NOZ. K takto uplatněným hlasům by pak na valné hromadě nemohlo být přihlíženo.

Z ustanovení § 168 odst. 1 ZOK plyne, že společník se účastní valné hromady osobně nebo v zastoupení. Je tak zřejmé, že je nepřípustné, aby byl na valné hromadě, které se společník osobně účastní, zastoupen zástupcem.³⁷ Tento se může účastnit spolu se společníkem jako poradce společníka na valné hromadě, pokud to není v rozporu se společenskou smlouvou.

Za splnění podmínek § 438 NOZ může zmocněnec udělit substituční plnou moc. K obdobným závěrům dospěl v minulosti i Nejvyšší soud.³⁸

Každý společník má jeden hlas na každou 1 Kč vkladu. Společenská smlouva však může určit jiné rozdělení hlasů. Přípustné jsou i podíly obdobné prioritní akcií, se kterými není spojeno hlasovací právo. Absence hlasovacího práva však musí být vyvážena přednostním právem na zisku či jiných zdrojích společnosti.

Podle § 169 odst. 1 ZOK je valná hromada schopná se usnášet, jsou-li přítomni společníci, kteří mají alespoň polovinu všech hlasů. Společenská smlouva může usnášeníschopnost valné hromady podmínit vyšším i nižším počtem hlasů, nebo usnášeníschopnost valné hromady vázat i na jiná kritéria než počty hlasů. K hlasům společníků, kteří nemohou vykonávat hlasovací právo, se při posouzení usnášeníschopnosti nepřihlíží. Společník nemůže vykonávat hlasovací právo, jestliže

- a) valná hromada rozhoduje o jeho nepeněžitém vkladu,
- b) valná hromada rozhoduje o jeho vyloučení nebo o podání návrhu na jeho vyloučení soudem,
- c) valná hromada rozhoduje o tom, zda jemu nebo osobě, s níž jedná ve shodě, má být prominuto splnění povinnosti, anebo zda má být odvolán z funkce člena orgánu společnosti pro porušení povinností při výkonu funkce, nebo
- d) je v prodlení s plněním vkladové povinnosti nebo se splněním příplatkové povinnosti, a to v rozsahu prodlení.

Nepřihlížení k hlasům při posuzování způsobilosti valné hromady činit rozhodnutí pak spočívá v tom, že od celkového počtu hlasů, kterými společníci na valné hromadě disponují, se odečtou hlasy, s nimiž nemůže být vyko-

³⁷ Srov. usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 4. 2005, sp. zn. 29 Odo 701/2004.

³⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 25. 6. 2009, sp. zn. 29 Cdo 5297/2008.

náváno hlasovací právo. Jen ve vztahu ke „zbývajícím“ hlasům je pak posuzováno dosažení kvora pro usnášeníschopnost valné hromady. Jinými slovy, pouze hlasy, na něž se pozastavení výkonu hlasovacího práva nevztahuje, tvoří „všechny hlasy“, z nichž se určuje počet hlasů potřebných pro způsobilost valné hromady činit rozhodnutí podle označeného ustanovení, popř. podle ujednání obsaženého ve společenské smlouvě.³⁹

Nejvyšší soud dovodil, že i v poměrech právní úpravy účinné od 1. ledna 2014 platí, že při posuzování způsobilosti valné hromady činit rozhodnutí se nepřihlíží k hlasům společníků, kteří nemohou vykonávat hlasovací právo, tak, že od celkového počtu hlasů, kterými společníci na valné hromadě disponují, se odečtou hlasy, s nimiž nemůže být vykonáváno hlasovací právo. Jen ve vztahu ke „zbývajícím“ hlasům je pak posuzováno dosažení kvora pro usnášeníschopnost valné hromady. Zákaz výkonu hlasovacího práva podle § 173 odst. 1 písm. c) ZOK nedopadá na společníka jednajícího ve shodě se společníkem, o jehož odvolání z funkce jednatele pro porušení povinností při výkonu funkce valná hromada rozhoduje. K sistaci hlasovacího práva společníka podle § 173 odst. 1 písm. c) ZOK tak dochází výhradně tehdy, je-li tento společník zároveň odvolávaným jednatelem společnosti.⁴⁰

Valná hromada rozhoduje prostou většinou hlasů přítomných společníků, pokud společenská smlouva neurčí jinak. Vyššího počtu hlasů je k přijetí usnesení třeba v případech uvedených v § 171 ZOK. Společníky přítomné na valné hromadě společnost zapíše do listiny přítomných s uvedením jména a sídla nebo bydliště společníka, popřípadě i jména a bydliště nebo sídla jeho zástupce a počtu hlasů, se kterými tento společník na valné hromadě nakládá. V případě odmítnutí zápisu určité osoby do listiny přítomných se skutečnost odmítnutí a jeho důvod uvede v listině přítomných.

Hlasovací právo společníka spojené s podílem je nedělitelné. Není přípustné, aby např. společník, s jehož podílem je spojen určitý počet hlasů, se rozhodl odevzdat část hlasů pro přijetí návrhu a část proti. Společník nemůže být částečně pro a částečně proti. Není však vyloučeno, aby společník, který má více podílů, použil jednotlivé hlasy spojené s jednotlivými podíly různě.⁴¹

Každý společník má právo na valné hromadě vyjádřit svůj názor a své stanovisko k navrhovaným usnesením. Společenská smlouva může limitovat prostor, jaký bude mít společník při svém vystoupení na valné hromadě. Taková

³⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. 9. 2014, sp. zn. 29 Cdo 3472/2013.

⁴⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 24. 6. 2015, sp. zn. 29 Cdo 649/2015

⁴¹ DVOŘÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 312.

limitace však nesmí být nepřiměřená. Společník může na valné hromadě předkládat vlastní návrhy a protinávry, to však v rozsahu programu valné hromady. Společník není povinen zaslat své návrhy a protinávry společnosti před konáním valné hromady. Z hlediska zajištění řádného průběhu valné hromady je to však vhodné. To i s ohledem na ostatní společníky a jednatele, aby měli dostatek času se s návrhem společníka seznámit a zaujmout k návrhu vlastní postoj.

Zákon neupravuje, zda má být hlasováno nejprve o návrzích společníků nebo svolavatele. Vhodné v tomto směru je, aby tak učinila společenská smlouva a vymezila pravidla pro pořadí hlasování o návrzích na valné hromadě. Pokud tak neučiní, je pořadí, v jakém se bude hlasovat o jednotlivých návrzích, závislé na dohodě společníků přítomných na valné hromadě. V případě, že se nedohodnou, stanoví pořadí hlasování předseda.

Záležitosti, které nebyly neuvedeny v pozvánce na valnou hromadu, lze projednat jen tehdy, jsou-li přítomni a souhlasí-li s jejich projednáním všichni společníci. Nejprve je tak nutno na valné hromadě hlasovat o doplnění programu valné hromady. Pouze tehdy, kdy všichni společníci hlasují pro přijetí doplnění programu valné hromady, mohou být takové body projednány. V opačném případě o nich nesmí být vůbec jednáno, natož rozhodnuto.

Společník, který nebyl přítomen na jednání valné hromady, může dodatečně písemně vykonat své hlasovací právo, a to nejdéle do 7 dnů ode dne konání valné hromady. Společenská smlouva může toto právo vyloučit nebo upravit jiným způsobem. Vzhledem k fikci zákona o přítomnosti dodatečně hlasujícího společníka na valné hromadě se započítávají hlasy takto odevzdané do kvora dle § 169 ZOK.

Vyžaduje-li zákon, aby rozhodnutí valné hromady bylo osvědčeno veřejnou listinou, uvede se v dodatečném hlasování společníka i obsah návrhu rozhodnutí valné hromady, jehož hlasování se vyjádření týká. V takovém případě musí být podpis dodatečně hlasujícího společníka úředně ověřen.

Působnost valné hromady vymezuje ustanovení § 190 ZOK. Valná hromada s. r. o. si může, na rozdíl od akciové společnosti, rozhodování případů, které podle zákona náleží do působnosti jiného orgánu společnosti, atrahovat. Valná hromada si však nemůže atrahovat právo rozhodovat o obchodním vedení. Toto právo náleží výlučně jednatelem, neboť § 195 odst. 2 zakazuje komukoli udílet pokyny týkající se obchodního vedení. Výjimkou je případ, kdy jednatel sám požádá valnou hromadu o udělení pokynu týkajícího se obchodního vedení.

Na řízení společnosti se společníci podílí i možností měnit společenskou smlouvu. Společenská smlouva může být měněna dohodou všech společníků,

pro kterou zákon vyžaduje formu veřejné listiny. Jedná se o projev osobního prvku ve společnosti s ručením omezeným. Taková možnost změny je však nepraktická, neboť v praxi mohou nastávat případy, kdy bude těžko dosaženo konsensu všech společníků, zejména v případech společností s velkým počtem společníků. Proto lze doporučit, aby společenská smlouva připustila, že ji může měnit i rozhodnutí valné hromady. Společníci tím mohou zabránit situacím, kdy by pro neudělení souhlasu menšinového společníka nebylo možno upravit společenskou smlouvu. Usnesení valné hromady o změně společenské smlouvy musí mít formu veřejné listiny.

Společník má právo vznášet na valné hromadě protest, a to pro rozpor přijatého usnesení nebo průběhu valné hromady se zákonem, společenskou smlouvou nebo dobrými mravy. Vznesení protestu je předpokladem pro možnost soudního přezkumu přijatého usnesení.

Po skončení valné hromady má každý společník právo, aby mu byl zapsatelem zápis z jednání valné hromady zaslán. Společník, který nebyl přítomen, tak má možnost seznámit se s přijatým usnesením valné hromady. Rovněž společník, který považuje přijaté usnesení za rozporné se zákonem, společenskou smlouvou nebo dobrými mravy, má možnost iniciovat soudní přezkum přijatého usnesení.

3.1.4. Rozhodování *per rollam*

O záležitostech, které spadají do působnosti valné hromady, mohou společníci rozhodovat i mimo zasedání valné hromady. Rozhodování *per rollam* se realizuje písemnou formou. Tato forma rozhodování společníků je praktická zejména v případech, kdy je společníků větší počet, a je tak obtížné, aby se společníci fyzicky sešli na valné hromadě.

Rozhodování *per rollam* je ex lege přípustné, pokud toto společenská smlouva nevyloučí. Společenská smlouva může omezit hlasování *per rollam* jen na hlasování o některých záležitostech, případně může rozšířit možnosti o využití technických prostředků podle § 167 odst. 2 ZOK. V případech, na které nedopadá požadavek úředně ověřeného podpisu hlasujícího společníka dle § 175 odst. 3 ZOK, je tak přípustné, aby hlasování *per rollam* bylo realizováno např. prostřednictvím e-mailu.

Návrh na rozhodnutí *per rollam* zašle společníkům osoba oprávněná ke svolání valné hromady, tedy jednatel, popř. kolektivní orgán jednatelů, dozorčí rada, je-li zřízena, případně za splnění zákonných podmínek (§ 183 a § 187 ZOK) tak mohou učinit i společníci. Návrh je třeba zaslat společníkům na adresu uvedenou v seznamu společníků nebo jiným způsobem stanoveným

společenskou smlouvou. Návrh je nezbytné zaslat všem společníkům, bez ohledu na velikosti jejich podílů či na možnost vykonávat hlasovací právo.

Z dikce § 175 ZOK plyne, že návrh na rozhodnutí musí obsahovat:

- a) konkrétní návrh usnesení,
- b) podklady potřebné pro jeho přijetí (např. účetní závěrku, smlouvu o tichém společenství, která má být schválena),
- c) lhůtu pro doručení vyjádření společníka, určenou společenskou smlouvou; pokud společenská smlouva neurčí jinak, je touto lhůtou 15 dnů; pro začátek jejího běhu je rozhodné doručení návrhu společníkovi,
- d) další údaje, určí-li tak společenská smlouva.

O návrhu na rozhodnutí se společník může vyjádřit, může tedy hlasovat pro nebo proti přijetí rozhodnutí. Nevyjádří-li se společník vůbec ve lhůtě pro vyjádření nebo je-li jeho vyjádření doručeno společnosti po uplynutí lhůty pro vyjádření, platí, že s návrhem nesouhlasí. Jedná se o nevyvratitelnou právní domněnku. Proto v případě, že společník chce hlasovat pro přijetí návrhu rozhodnutí, je třeba, aby počítal s časem nezbytným pro doručení svého vyjádření, neboť se jedná o lhůtu hmotněprávní. Je tak nezbytné, aby vyjádření společníka bylo doručeno (nikoli pouze odesláno) v poslední den stanovené lhůty. Vyjádření společníka se zasílá dle dikce zákona osobě oprávněné ke svolání valné hromady, kterou je třeba rozumět tu oprávněnou osobu, která v daném případě zaslala společníkům návrh na hlasování na valné hromadě. Jestliže návrh zaslal společníkům jednatel společnosti, mohou společníci své vyjádření doručit jak tomuto jednateři, tak i na adresu sídla společnosti.⁴²

Souhlas společníka musí být bezpodmínečný. Vyjádření společníka obsahující výhrady, změny, či dodatky by bylo ve smyslu § 1740 odst. 2 ZOK odmítnutím návrhu.

Pokud zákon vyžaduje, aby rozhodnutí valné hromady bylo osvědčeno veřejnou listinou (§ 172 odst. 1 ZOK), musí společník uvést ve svém vyjádření společníka i obsah návrhu rozhodnutí valné hromady a podpis na vyjádření musí být úředně ověřen. Veřejnou listinou zákon míní formu notářského zápisu. V teorii je sporné, zda je dostačující, aby vyjádření společníka mělo v takovém případě místo formy veřejné listiny pouze úředně ověřený podpis.⁴³ Zákon však jasně stanoví, že je dostačující písemná forma s úředně ověře-

⁴² Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 10. 2. 2009, sp. zn. 29 Cdo 2863/2008.

⁴³ Srov. ČECH, Petr. Mýty a pověry ve výkladu a aplikaci nového civilního práva: Dnešní klid před zítřejší bouří. *Právní rádce*, 2015, č. 7–8, s. 48. ŠTENGLOVÁ, Ivana. Některé problémy změny zakladatelského právního jednání kapitálové obchodní společnosti. *Bulletin advokacie*, 2016, č. 8, s. 29–30.

ným podpisem. Požadavek notářské kontroly se tak neuplatní. Ostatně tomu nasvědčují i první rozhodnutí soudů.

Rozhodování mimo valnou hromadu s. r. o. je rozhodováním mimo zasedání valné hromady – mimo zasedání orgánu. Pro rozhodování *per rollam* dle § 175 až 177 ZOK postačuje písemná forma s úředně ověřenými podpisy. Rozhodování mimo valnou hromadu – *per rollam* dle § 175–177 ZOK neupravuje primárně práva a povinnosti společníků, a není-li jeho použití vyloučeno ve společenské smlouvě společnosti s ručením omezeným, postupuje se dle těchto ustanovení též u společností vzniklých přede dnem 1. 1. 2014 nepodřídivších se podle § 777 odst. 5 ZOK.⁴⁴

Neobsahuje-li společenská smlouva, jíž se společnost s ručením omezeným řídí, žádná pravidla pro přijímání rozhodnutí společníků mimo valnou hromadu (*per rollam*), jež by odporovala kogentním ustanovením ZOK a ani rozhodování *per rollam* nevyklučuje, je jednáno v souladu se zákonem, je-li rozhodnutí *per rollam* přijato postupem dle § 175–177 ZOK; to platí i pro společnost s ručením omezeným, jež se podle § 777 odst. 5 ZOK nepodřídila ZOK.⁴⁵

Pro společníky je tak hlasování *per rollam* hospodárnější, kdy jednotlivé souhlasy nemusí mít formu notářského zápisu ani v případech, ve kterých musí být rozhodnutí valné hromady osvědčeno ve formě veřejné listiny. Společníci tak mohou rozhodováním *per rollam* např. změnit společenskou smlouvu zcela bez ingerence notáře, což s sebou přináší úspory finančních prostředků.

Pro přijetí rozhodnutí hlasováním *per rollam* je třeba dosáhnout stejné většiny jako v případě hlasování na valné hromadě. Potřebná většina hlasů se však vždy počítá z celkového počtu hlasů všech společníků. To na rozdíl od hlasování na valné hromadě. Nepřihlíží se však k hlasům podílů, které vlastní sama společnost (§ 149 odst. 2 ZOK) ani k hlasům společníků, kteří hlasovat nemohou (§ 173 ZOK).

Po uplynutí lhůt všem společníkům sečte ten, kdo zaslal společníkům návrh na rozhodnutí, odevzdané hlasy. O výsledku hlasování *per rollam* a dni přijetí rozhodnutí vyrozumí společnost nebo osoba oprávněná ke svolání valné hromady všechny společníky, a to bez zbytečného odkladu od přijetí rozhodnutí. Společník tak musí být vyrozuměn o znění přijatého usnesení a kolika hlasy bylo toto usnesení přijato. Zákon nestanoví, jakou formou má být společník o přijatém rozhodnutí vyrozuměn. Pokud společenská smlouva nestanoví, jak

⁴⁴ Usnesení Vrchního soudu Praha ze dne 3. 3. 2015, sp. zn. 7 Cmo 445/2014.

⁴⁵ Usnesení Vrchního soudu Praha ze dne 20. 10. 2014, sp. zn. 7 Cmo 171/2014.

má být společník vyrozuměn o výsledku hlasování, jsem toho názoru, že by to mělo být stejnou formou, jaký je třeba pro zaslání návrhu na rozhodnutí.

3.2. Právo na informace a právo kontrolní

3.2.1. Základní problematika

Společníci mají právo na informace o činnosti společnosti a právo provádět kontrolu činnosti společnosti a jejích volených orgánů. Kontrolní právo společníků je pak o to významnější, že ve společnosti s ručením omezeným je dozorčí rada zřizována fakultativně a pokud není zřízena, vykonávají její působnost fakticky sami společníci.

Právo na informace a právo kontrolní jdou spolu ruku v ruce, neboť bez informací o činnosti společnosti by žádný ze společníků nemohl vykonávat kontrolu nad činností společnosti. Aby společník vůbec mohl vykonávat náležitou kontrolu nad činností společnosti, nad volenými orgány a uplatňovat svá práva a plnit své povinnosti, musí disponovat relevantními informacemi o činnosti společnosti. K tomu slouží společníkům právo na informace. I Nejvyšší soud ve své judikatuře opakovaně zdůrazňuje, že účelem práva na informace o záležitostech společnosti je umožnit společníku plně realizovat právo podílet se na řízení společnosti s ručením omezeným a kontrole její činnosti.⁴⁶

Zákon pojímá právo na informace a právo kontrolní extenzivně. Ustanovení § 155 ZOK normuje, že společníci tak mají právo uplatňovat tato práva na valné hromadě i mimo ni. Společníci tak mohou získávat pro ně potřebné informace třemi způsoby. Prvním je sdělení informací jednatelem společnosti přímo na valné hromadě, druhým způsobem je nahlížení do dokladů společnosti včetně kontroly údajů v těchto dokladech, třetím způsobem je poskytování informací mimo valnou hromadu společníkovi jednatelem společnosti.⁴⁷ Společníci tudíž mohou požadovat informace po jednatelech i v případech, kdy se valná hromada nekoná nebo kdy valná hromada nebude usnášeníschopná. V případě, že tak činí na valné hromadě, mohou společníci požadovat informace o společnosti i mimo program valné hromady. Zákon je v tomto ohledu nikterak nelimituje.

Má-li informace požadovaná společníkem na valné hromadě přispět k rozhodnutí společníka, jakým způsobem hlasovat, má společník právo tuto infor-

⁴⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 5. 2014, sp. zn. 29 Cdo 2189/2012.

⁴⁷ Usnesení Vrchního soudu Praha ze dne 10. 6. 2010, sp. zn. 7 Cmo 384/2009.